

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-32>

УДК 336.71

ЗВІТ ПРО УПРАВЛІННЯ БАНКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ¹

BANK MANAGEMENT REPORT AS A TOOL OF DETINIZATION UKRAINIAN ECONOMY

Савченко Тарас Григорович

доктор економічних наук, професор,
Сумський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5001-609X>

Ярошина Аліна Павлівна

аспірант,
Сумський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8694-4592>

Касяненко Олександр Васильович

аспірант,
Сумський державний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7347-6347>

Savchenko Taras, Yaroshyna Alina, Kasianenko Oleksandr
Sumy State University

Стаття присвячена актуальним проблемам детінізації економіки, через запровадження нової форми річної звітності – Звіту про управління. Проведено аналіз нормативно-законодавчої бази, яка регулює процес подання Звіту про управління банків, зокрема, аналізуються підходи до формування аудиторського висновку за даним звітом. Досліджуються напрямки систематизації інформації та її зміст, а також проаналізовано мінімальні вимоги щодо розкриття даних у звіті. Проведено порівняльний аналіз звітів 15 українських банків за 2018–2019 рр. за допомогою бальної оцінки їх прозорості. Проведено аналіз рентабельності активів банків з державною, приватною формою власності та з іноземним капіталом. Перевірено гіпотезу щодо існування прямої залежності між рівнем прозорості та рентабельності банку.

Ключові слова: фінансові посередники, детінізація економіки, звіт про управління, управлінський облік, рентабельність активів банку, прозорість.

Статья посвящена актуальным проблемам детенизации экономики, через внедрение новой формы годовой отчетности – Отчета об управлении. Проведен анализ нормативно-законодательной базы, регулирующей процесс представления Отчета об управлении банков, в частности, анализируются подходы к формированию аудиторского заключения по данному отчету. Исследуются направления систематизации информации и ее содержание, а также проанализированы минимальные требования по раскрытию данных в отчете. Проведен сравнительный анализ отчетов 15 украинских банков за 2018–2019 гг. с помощью балльной оценки их прозрачности. Проведен анализ рентабельности активов банков с государственной, частной формой собственности и с иностранным капиталом. Проверено гипотезу о существовании прямой зависимости между уровнем прозрачности и рентабельности банка.

Ключевые слова: финансовые посредники, детенизация экономики, отчет об управлении, управленческий учет, рентабельность активов банка, прозорость.

De-shadowing of the economy is one of the highest priorities of public policy, banks, as the largest group of financial intermediaries, are one of the tools to reduce the level of shadow transactions. The European integration vector of development determines the involvement of Ukraine in the implementation of initiatives on sustainable de-

¹ Дослідження виконане у рамках держбюджетної науково-дослідної роботи № 0120U100473 «Формування інструментарію детінізації економіки України на основі каузального моделювання траєкторій взаємодії фінансових посередників».

velopment. Under the Association Agreement, Ukraine should gradually approximate its own legislation to that of the EU by implementing the provisions of Directive 2013/34/EC on annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of companies. This document focuses on the protection of shareholders, participants and third parties through the harmonization of national rules on the presentation and content of annual financial statements and management reports of certain types of limited liability companies. Submission of the Management Report helps to improve the bank's image, develop business reputation, increase customer confidence, ensure transparency and information openness of the business. The main points of the report should cover the economic, environmental, social and managerial aspects of the activity. Their disclosure by banks in the management report will ensure transparency of information on the impact of reporting financial institutions on the economy, environment and society, as well as the identification of possible risks and threats, which is important for building a sustainable state. The article is devoted to the current problems of de-shadowing of the economy through the introduction of a new form of annual reporting – the Management Report. An analysis of the regulatory framework governing the process of submitting the Report on Bank Management was conducted. The audit opinion of the Report is made. The directions of systematization of information, the maintenance are defined. The minimum requirements for the information disclosed in the structure are investigated. The purpose of the article is to analyze the Report on the management of 15 Ukrainian banks of various forms of ownership for complete disclosure and implementation of anti-corruption measures. Test the hypothesis of a link between bank transparency and profitability.

Keywords: financial intermediaries, de-shadowing of the economy, management report, management accounting, return on bank assets, transparency.

Постановка проблеми. У 2017 році були внесені зміни до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», відповідно починаючи з 2018 року великі та середні підприємства повинні разом з консолідованою фінансовою звітністю складати і Звіт про управління. Інструкцією № 373 було визначено перелік обов'язкових структурних підрозділів, які мають бути висвітлені у Звіті, в тому числі і антикорупційні заходи (для банківського сектору). Оскільки досі немає чітко регламентованої форми Звіту, то фінансові установи на власний розсуд розкривають інформацію, висвітлюючи або пропускаючи важливі аспекти. Сферою наших інтересів є діяльність банків щодо запобігання шахрайству і зниження тіньової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основна нормативна база, яка закріплює статус Звіту про управління та його структуру – це Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1], Міжнародний стандарт аудиту № 720 [2], Порядок подання фінансової звітності № 419 [3], Методичні рекомендації зі складання Звіту про управління № 982 [4], Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України № 375 [5].

Проблемі структури Звіту, висвітлення нефінансової та фінансової інформації у ньому, місця Звіту у системі управління підприємством, аналізу передумов його запровадження присвячені праці багатьох вітчизняних авторів, серед них: Безверхий К. В., Пантелєєв В. П. [6], Новіченко Л. С. [7], Царук Н. Г. [8], Савченко Т. Г., Мірошніченко О. В. [9], Шевчук В. Р., Бондар Т. А. та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Детінізація економіки є одним із вищих пріоритетів державної політики, банки, як найбільша група фінансових посередників виступає одним із інструментів для зниження рівня тіньових транзакцій. Проте досі недостатньо висвітлена проблема наявності механізмів ідентифікації порушень, антикорупційних заходів, які у свою чергу, мають позитивно впливати на рівень прозорості банку.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз Звіту про управління 15 українських банків різних форм власності на предмет повноти розкриття інформації та реалізації антикорупційних заходів. Перевірка гіпотези про зв'язок між прозорістю банків та їх прибутковістю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Звіт про управління є досить новою формою звітності, що містить у собі фінансову та нефінансову інформацію, розкриває стан та перспективи розвитку підприємства і характеризує ключові ризики, які супроводжують діяльність [1].

Аудиторська перевірка інформації, наведеної в Звіті про управління є важливою процедурою на виконання вимог МСА 720 «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації» [2] (далі – МСА 720). Хоча, від аудитора не вимагається отримання додаткових доказів, крім тих, які отримані при перевірці фінансової звітності, проте аудитор повинен перевірити чи не містить звіт про управління суттєвого викривлення фінансової та нефінансової інформації на основі результатів аудиту фінансової звітності та знань, отриманих в процесі такого аудиту.

Якщо проаналізувати положення Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], то можна дійти висновку, звіт про управління є частиною річного звіту, та Порядком подання фінансової звітності, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.02.2000 № 419 [3] передбачено оприлюднення звіту про управління, фінансової звітності та аудиторського звіту на веб-сайті суб'єкта господарювання.

При перевірці інформації, наведеної в Звіті про управління досить складним є оцінка суттєвості викривлення інформації. Пояснювальна інформація до МСА 720 надає рекомендації аудиторі використати судження, що користувачами звіту про управління є ті ж користувачі, що і користувачі фінансової звітності та викривлення інформації в звіті про управління може вплинути на правильне розуміння фінансової звітності.

Якщо аудитор доходить висновку, що інформація, відображена в Звіті про управління є суттєво викривленою, аудитор повинен звернутися до управлінського персоналу, а за потреби і до тих, кого наділено найвищими повноваженнями, про внесення змін до Звіту про управління.

У випадку відмови про внесення змін до Звіту про управління аудитор повинен оцінити чи не ставиться під сумнів чесність управлінського персоналу, що може поставити під сумнів отримані аудиторські докази в процесі аудиту фінансової звітності та необхідності надати відмову від аудиторського звіту. У інших випадках, аудитор повинен описати викривлення інформації а розділі «Інша інформація» аудиторського звіту.

На даний час немає жодного Стандарту чи Закону, який би чітко встановлював загальну форму Звіту, проте Мінфіном було прийнято Методичні рекомендації зі складання звіту про управління № 982 [4]. Рекомендовано систематизувати інформацію за такими напрямками: організаційна структура та опис діяльності підприємства; результати діяльності; ліквідність та зобов'язання; екологічні аспекти; соціальні аспекти та кадрова політика; ризики; дослідження та інновації; фінансові інвестиції; перспективи розвитку; корпоративне управління (складають емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до торгів на фондових біржах або щодо цінних паперів яких здійснено публічну пропозицію).

Окремо для банківського сектору НБУ були внесені зміни до Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звіт-

ності банків України № 373 [5]. Було визначено, що Звіт про управління повинен розкривати фінансову і нефінансову інформацію, що характеризує фінансовий стан, результати діяльності та перспективи розвитку банку, основні ризики й невизначеності, які можуть ставити під сумнів здатність продовження його діяльності.

Інструкцією визначено мінімальні вимоги щодо інформації, яка розкривається у структурі Звіту, а саме: характер бізнесу; цілі керівництва й стратегії досягнення цих цілей; ресурси, ризики та відносини; результати діяльності та перспективи подальшого розвитку; ключові показники діяльності.

Таким чином, впровадження даної форми звіту повинна стимулювати банківський сектор економіки працювати прозоро, оскільки фінансова та нефінансова інформація повинна бути висвітленою.

Прототипом даної роботи є окремий розділ монографії – «Сучасні тенденції обліку, аналізу й оподаткування в умовах євроінтеграції» [9]. У свою чергу ми пропонуємо дослідити, як змінилось розкриття інформації у Звітах про управління у 15 українських банках протягом 2018–2019 рр. та перевірити гіпотезу про те, що транспарентні банки є більш фінансово успішними.

Нами було проведено аналіз загальної структури Звіту, а саме включення усіх складових відповідно до Інструкції № 373. За допомогою бальної шкали ми здали оцінку про наявність та достатність розкриття інформації: 1 бал – повне розкриття; 0 балів – відсутність складової Звіту. Максимальний бал, при висвітленні усіх складових в повному обсязі – 18 балів. Аналіз проводився на основі оцінки таких структурних складових Звіту, як: характер бізнесу; зовнішнє середовище; цілі керівництва та стратегії їх досягнення; ресурси, ризики та відносини; результати діяльності та перспективи подальшого розвитку; відносини з акціонерами; пов'язаними особами та стратегічними партнерами; корпоративне управління; антикорупційні заходи; система управління ризиками.

Одним із ключових показників фінансової успішності банку є його рентабельність, тому ми консолідували результати по розкриттю інформації та прибутковістю для перевірки головної гіпотези (рис. 1).

Результати показують, то лідируючу позицію за рентабельністю активів посідає «Приватбанк» – він майже досягнув максимального рівня минулого року, який показав «Розра-

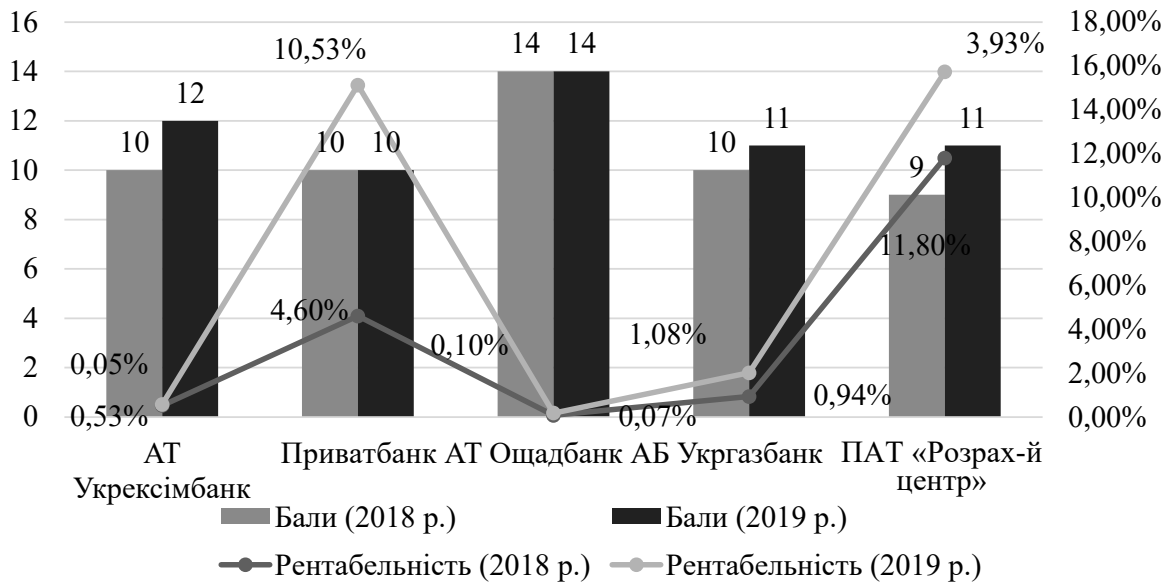

Рис. 1. Рентабельність активів банків державної власності у 2018–2019 рр., % та бальна оцінка повноти розкриття інформації у Звіті про управління

Джерело: складено авторами

хунковий центр». Загальний рівень прибутку банку становить 32,6 млрд. грн., даний показник зріс у порівнянні з 2018 роком у 2,5 рази. Основними причинами цього є: зростання бізнесу, підвищення якості кредитного портфеля, дія ринкових факторів (динаміки валютних курсів та справедливої вартості активів банку). Позитивну тенденцію нарощування рівня прибутковості показали також «Ощадбанк» та «Укргазбанк».

Значне зниження рентабельності «Розрахункового центру» пояснюється суттєвим падінням кількості договорів щодо корпоративних цінних паперів, укладених на фондових біржах, їх кількість зменшилась у 2019 році на 67%, а загальна сума договорів знизилась з 10,5 млрд. грн. до 8,25 млрд. грн.

У свою чергу «Укркредсімбанк» у 2019 році отримав прибуток, який становить лише 7,5% від показника попереднього періоду, це ж вплинуло і на загальний рівень рентабельності. Падіння було спричинене зменшенням обсягу чистого процентного доходу, зростанням операційних витрат, збільшенням витрат на формування резервів по кредитним операціям та амортизації відстроченого податкового активу.

Далі більш детальну увагу у Звітах про управління потрібно приділити пункту, який висвітлює антикорупційну діяльність банків, що у свою чергу є важливим кроком на шляху детінізації економіки України.

Інструкцією № 373 передбачено, що банківські установи у разі, якщо середня чисель-

ність їх працівників більша ніж 500 осіб, то вони зобов'язані у Звіті про управління окрім інформації про економічну та екологічну діяльність, соціальні аспекти висвітлити питання зайнятості, поваги до прав людини та антикорупційних заходів [3].

З огляду на це «Розрахунковий центр», як в 2018 та і в 2019 році не розкриває інформацію про антикорупційні заходи.

Прийнята та діє «Антикорупційна програма» у всіх інших розглянутих нами 4 державних банках, проте у Звіті «Ощадбанку» та «Укргазбанку» даний пункт є більш формальним, тому що в ньому не висвітлені результати та ефективність даної діяльності.

В 2019 році в «Укркредсімбанку» були розроблені та введені у дію внутрішньобанківські документи: «Політика запобігання конфліктам інтересів» та «Кодекс поведінки (етики).

Найбільш повно та докладно висвітлена інформація щодо антикорупційних заходів у «Приватбанку». Працівники банку, посадові особи, керівник і засновники (учасники) у своїй внутрішній діяльності, а також у правовідносинах із діловими партнерами, органами державної влади, органами місцевого самоврядування керуються принципом "нульової толерантності" до будь-яких проявів корупції. В установі діє спеціальний канал для передачі інформації про факти порушення «Антикорупційної програми».

Протягом 2019 року через наявні канали зв'язку надійшло 30 повідомлень про мож-

ливе вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, з них в результаті розслідування 6 повідомлень підтвердилось та щодо порушників були прийняті відповідні заходи. Банком підготовлено 185 висновків про відсутність корупційних ризиків при наданні благодійної допомоги. Антикорупційна перевірка була проведена щодо 11242 ділових партнерів банку. Якщо проаналізувати результати порівняно з 2018 роком, то «Приватбанк» зробив великий крок на шляху детінізації, тому що кількість висновків щодо відсутності корупційних ризиків, які супроводжують благодійну діяльність збільшилась с 72 у 2018 р. до 185 у 2019 р. відповідно. При цьому у попередньому звітному році банк зробив 5622 перевірки ділових партнерів, що майже в 2 рази менше, ніж у 2019 році.

Суттєвих змін у структурі правління та капіталу державних банків у 2019 році в порівнянні з попереднім роком не було виявлено.

Наступним кроком ми провели аналіз Звітів про управління банків, які входять до іноземних груп, таких як АТ «Райффайзен банк Аваль», АТ «АЛЬФА-БАНК», ОТП банк, УкрСибБанк, та АТ «Ідея Банк» (рис. 2).

Дослідивши ключові аспекти, які були висвітлені у Звітах можна дійти висновку, що в 4 із 5 банків структура Звіту формалізована і розкриває п'ять загальних блоків – бізнес-модель та стратегія, ринкове середовище, діяльність банку та її результати, корпоративне управління, управління ризиками. Від-

значимо, що ОТП банк так, як і в 2018 році не розкриває інформацію, що описує бізнес-модель, ключові продукти та послуги, та стратегію управління, проте на відміну від «АЛЬФА-БАНКУ» та «Ідея банку» у Звіті наявні Звернення Голови Правління та Звернення Голови Наглядової ради.

З огляду на рентабельність активів, то найбільш ефективним виявився «Ідея банк», а саме: банк отримав 7,99 копійок чистого прибутку на кожен гривню використаних активів. Це пов'язане зі значним нарощуванням активів +29% порівняно з 2018 роком. Зміна обсягів чистих активів банку обумовлена зростанням кредитного портфелю, який є основною складовою активів. Основне зростання прибутку відбулося переважно за рахунок чистого процентного доходу. Його зростання спричинене збільшенням процентних доходів завдяки значному приросту кредитного портфелю в національній валюті та виваженою політикою управління ліквідністю та вартістю залучення коштів.

Майже всі банки, окрім «Ідея банку» та «Райффайзен банку Аваль» у 2019 році порівняно з 2018 роком отримали вищий прибуток, проте останній все ж таки залишається лідером за обсягом прибутку. Якщо розглядати даного показника у динаміці, то прибуток «АЛЬФА-БАНКУ» зріс найбільше – на 46% по відношенню до попереднього року.

У Звіті про управління «Райффайзен банк Аваль» зазначено, що вони дотримуються уні-

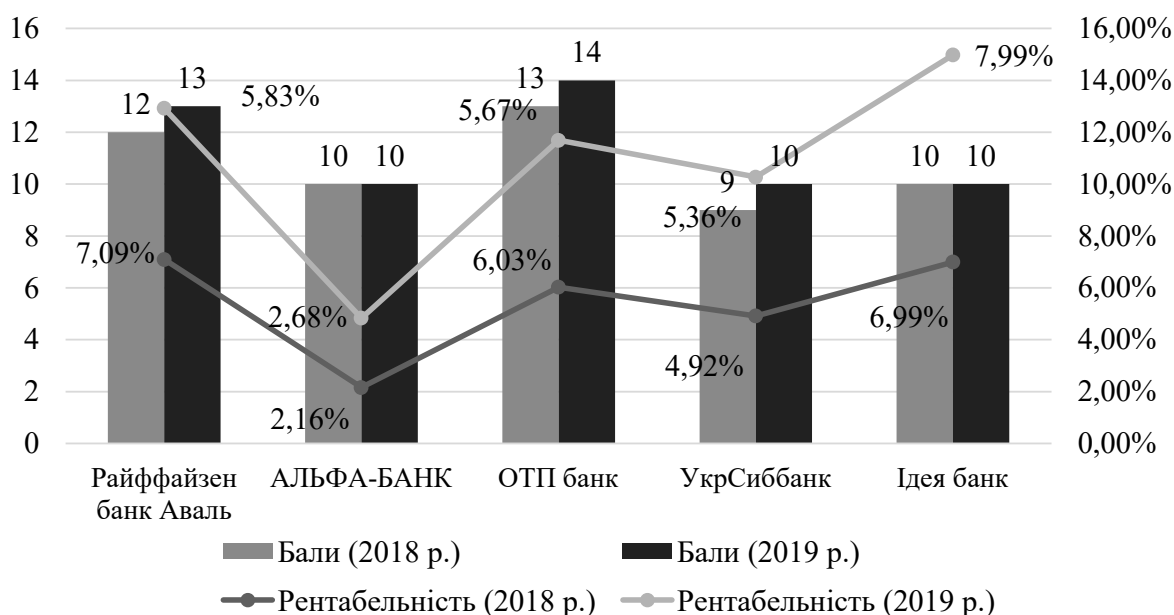

Рис. 2. Рентабельність активів банків іноземних груп у 2018–2019 рр., % та бальна оцінка повноти розкриття інформації у Звіті про управління

Джерело: складено авторами

версальних принципів прав людини, охорони довкілля та боротьби з корупцією, що відповідає політиці австрійської материнської компанії Райффайзен Банк Інтернаціональ АГ, проте більше інформація не деталізується.

Окремого пункту про антикорупційні заходи у Звіті «АЛЬФА-БАНКУ» немає, однак варто відмітити, що на офіційному сайті у відкритому доступі є «Антикорупційна програма» банку, яка містить основні антикорупційні заходи та процедури, порядок інформування про порушення підбурювання або підозри, умови конфіденційності і захист та процедури перевірки партнерів.

Керуються принципом «нульової толерантності» до будь-яких проявів корупції та хабарництва та вживання всіх передбачених законодавством заходів щодо запобігання, виявлення та протидії корупції і пов'язаним з нею діям (практикам) працівники та посадові особи «ОТП банку» та «Укрсиббанку». Зокрема Відділ комплаєнсу, забезпечує розробку та вжиття заходів, які є необхідними та достатніми для запобігання, виявлення і протидії корупції у своїй діяльності.

Внутрішні нормативні документи «Ідея банку» передбачають усі можливі заходи протидії корупції та запобігання фінансовим зловживанням. З метою запобігання та протидії корупції та хабарництву планується розробка та запровадження антикорупційної програми, яка буде обов'язковою для дотримання працівниками всіх рівнів управління.

Далі нами було досліджено Звіти про управління 5 українських банків з приватним капіталом, зокрема це – ПУМБ, АТ «Мегабанк», АТ «Таскомбанк», АТ «Полікомбанк», АТ «Альтбанк» (рис. 3).

За результатами 2019 року всі банки, окрім «Мегабанку» отримали прибуток. Значний збиток останнього пояснюється проведенням відрахування до резерву під кредитні збитки. Лідером за розміром отриманого прибутку у 2018–2019 рр. є «ПУМБ», його значення збільшилось на 14% порівняно з 2018 роком. Варто відзначити, що у 2019 році «ПУМБ» було визнано одним з найбільш надійних банків України. З огляду на це банк залишається і найбільш рентабельним, а саме: 1 витрачена гривня активів генерує 4,25 гривень прибутку. Даний показник нижчий у порівнянні з банками державної власності та з іноземним капіталом, проте найкращий у своїй групі.

Окрему увагу ми приділили аналізу «Альтбанку», на кінець 2019 року чисті активи Банку становили 1359 млн. грн. – це на 99% більше ніж у попередньому 2018 році. Головним чином значне збільшення обумовлено зростанням кредитного портфеля та високоліквідних цінних паперів, при цьому загальна чисельність працівників станом на 31.12.2019 становила всього 75 осіб.

Питання запобігання корупційних схем не висвітлені у двох із проаналізованих банків – «Полікомбанк» та «Альтбанк», їх відсутність у Звіті останнього банку пояснюється тим, що кількість штатних працівників менша, ніж 500 осіб, тобто один із критеріїв Інструкції № 373 не виконаний. У свою чергу «Полікомбанк», як в 2018, так і в 2019 році не розкриває інформацію щодо антикорупційної діяльності, хоча кількість працівників банку перевищує 500 осіб.

Антикорупційна програма «ПУМБ» розроблена відповідно до Конституції України,

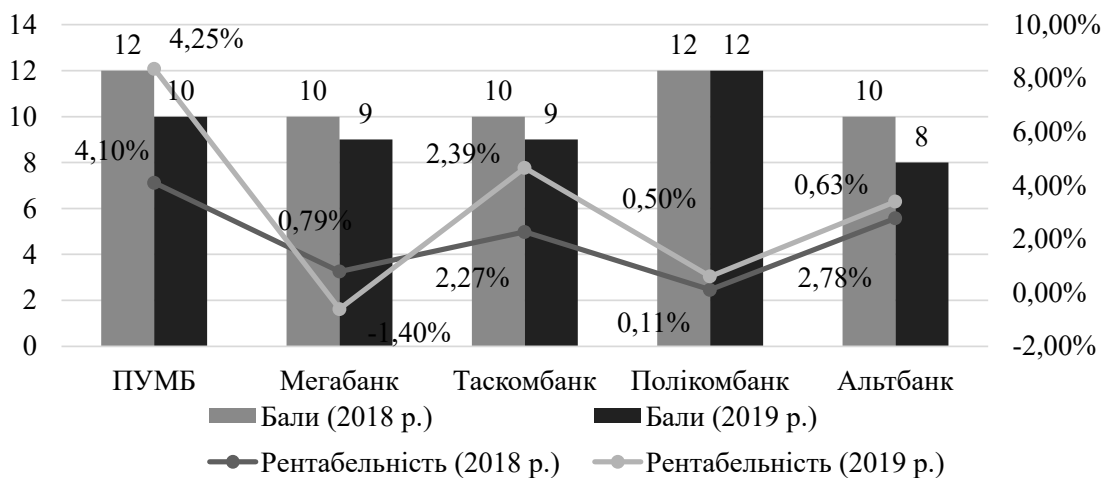

Рис. 3. Рентабельність активів банків з приватним капіталом у 2018–2019 рр., % та бальна оцінка повноти розкриття інформації у Звіті про управління

Джерело: складено авторами

Закону України «Про протидію корупції» та іншого антикорупційного законодавства. У 2019 році банк реалізовував комплекс заходів, спрямованих на контроль дотримання вимог, управління ризиками, протидію легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та розповсюдженню зброї масового знищення. У «ПУМБ» впроваджені такі внутрішні процеси для забезпечення дотримання корпоративної етики та недопущення корупції: «лінія довіри», функція комплаєнс, фінансово-економічна безпека, система управління операційним ризиком. Крім того, в банку впроваджена політика нульової толерантності до шахрайства. Дана політика була висвітлена і в Звіті «Таскомбанку».

Пункт боротьби з корупцією у «Мегабанку» не відрізняється за змістом у порівнянні з 2018 роком, та має більш ознайомчий характер. У Звіті вони наголошують, що основним джерелом корупції є органи та установи, які мають вплив на прийняття важливих громадських або господарських рішень (суди, міністерства, комітети та інші). Однак в зоні ризику знаходяться операції з кредитування та затвердження різного роду тарифів на обслу-

говування клієнтів. З огляду на це банком розроблено ряд внутрішньобанківських нормативних документів (Положення про Кредитний комітет АТ «Мегабанк», Положення про Тарифний комітет АТ «Мегабанк», інше), які регламентують порядок узгодження щодо надання кредитів та встановлення та узгодження тарифів на обслуговування та практично зводять до мінімуму ризику, пов'язані з недобросовісним виконанням своїх службових обов'язків керівниками та співробітниками банку.

Для того, щоб виявити взаємозв'язок між прозорістю діяльності банку та його результатами діяльності згрупуємо отримані результати (табл. 1).

Таким чином, найбільш успішними з огляду на рентабельність виявились банки іноземних банківських груп – в середньому 5,4-5,5%. Найнижчі показники у банків з приватним капіталом. Оцінка структури Звіту дає змогу нам зробити висновок про прямий зв'язок між рівнем транспарентності банку та його фінансовою успішністю. У свою чергу варто відзначити, що високий рівень прозорості впливає на прибутковість з лагом в 1 рік, тобто висока

Таблиця 1

Аналіз прибутку та рентабельності 15 українських банків трьох груп у 2018–2019 рр.

Назва банку	Прибуток, млн. грн.		Рентабельність активів, %		Оцінка структури Звіту	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
I група – банки державної власності						
Ощадбанк	162	255	0,07%	0,10%	14	14
Приватбанк	12789	32609	4,60%	10,53%	10	10
Укрексімбанк	852	64	0,53%	0,05%	10	12
Укргазбанк	769	1288	0,94%	1,08%	10	11
"Розрах-й центр"	36	15	11,80%	3,93%	9	11
Середнє значення:	2921,6	6846,2	3,59%	3,14%	10,60	11,60
II група – банки іноземних банківських груп						
Райффайзен банк	5235	4834	7,09%	5,83%	12	13
АЛЬФА-БАНК	1310	1925	2,16%	2,68%	10	10
ОТП банк	1974	2537	6,03%	5,67%	13	14
УкрСиббанк	2615	2789	4,92%	5,36%	9	10
Ідея банк	378	336	6,99%	7,99%	10	10
Середнє значення:	2302,4	2484,2	5,44%	5,50%	10,80	11,40
III група – банки з приватним капіталом						
ПУМБ	2100	2393	4,10%	4,25%	12	10
Мегабанк	77	-130	0,79%	-1,40%	10	9
Таскомбанк	402	459	2,27%	2,39%	10	9
Полікомбанк	0,7	3,3	0,11%	0,50%	12	13
Альтбанк	19	8,5	2,78%	0,63%	10	8
Середнє значення:	519,74	546,76	2,01%	1,27%	10,80	9,80

Джерело: складено авторами

оцінку Звіту у 2019 році повинна сприяти підвищенню рівня рентабельності у 2020 році.

Висновки і пропозиції. Дослідження Звітів про управління всіх представлених 15 банків дає змогу зробити висновок про те, що банки державної власності та банки іноземних банківських груп більш повно дотримуються вимог Інструкції № 373, однак лише декілька банків детально висвітлюють усі 5 складових Звіту про управління, а саме: АТ Ощадбанк, АТ «Райффайзен банк Аваль» та «АЛЬФА-БАНК». У свою чергу банки з приватним капіталом, окрім «ПУМБ», другий рік поспіль складають Звіт про управління формального характеру, не висвітлюючи важливі ключові індикатори.

З огляду на гостру актуальність проблеми детінізації економіки ми велику увагу приділяли пунктам, які відображають антикорупційні заходи та механізми запобігання шахрайства. Порівняння інформації поданої у Звітах у 2018 та 2019 роках дало нам змогу

зробити висновок, що переважна більшість банків у своїй діяльності керується загальною антикорупційною програмою не вживаючи жодних додаткових заходів для забезпечення прозорості. Декілька банків зовсім не деталізують даний аспект. Єдиний банк, який звітує про конкретні результати діяльності щодо запобігання шахрайству – це «Приватбанк».

У свою чергу складання Звіту про управління є великим кроком на зустріч прозорості банківського сектору. Банки з державною часткою повинні стати прикладом того, наскільки відкритою та доступною має бути діяльність фінансової установи. Звітність банків іноземних банківських груп з огляду на форму власності мають максимально відповідати вимогам МСФЗ, які у свою чергу велику увагу приділяють повноті розкриття інформації. Гіпотеза про те, що більш транспарантні банки є більш фінансово успішними та прибутковими підтвердилась частково і потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Ч. 1 / Переклад з англ. О. Л. Ольховікова [та ін.]. Київ : Міжнародна федерація бухгалтерів; Аудиторська палата України, 2010. 846 с.
3. Про затвердження Порядку подання фінансової звітності : постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>
4. Методичні рекомендації зі складання звіту про управління : рекомендації, затверджені наказом Мінфіну України від 07.12.2018 р. № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>
5. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : інструкція, затверджена постановою Правління НБУ від 24.11.2011 р. № 373. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>
6. Безверхий К. В., Пантелєєв В. П. Консолідований звіт про управління. Новації управлінської практики звітування. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 1–2. С. 37–46.
7. Новіченко Л. С. Актуальні питання формування Звіту про управління підприємством. *Економічний аналіз*. Тернопіль, 2018. Том 28. № 4. С. 258–264.
8. Царук Н. Г. Підготовка звіту про управління – новий виклик для бухгалтера. *Бізнес-навігатор*. 2019. Вип. 3–2. С. 120–125.
9. Сучасні тенденції обліку, аналізу й оподаткування в умовах євроінтеграції : монографія / за заг. ред. Т. Г. Савченко, І. М. Бурденко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 147 с.

REFERENCES:

1. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. № 996. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta suputnikh posluh. Ch. 1 / Pereklad z anhl. O. L. Olkhorikova [ta in.]. Kyiv: Mizhnarodna federatsiia bukhhalteriv; Audytorska palata Ukrainy, 2010. 846 p. (in Ukrainian)
3. Pro zatverdzhennia Poriadku podannia finansovoi zvitnosti: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.02.2000 r. № 419. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2000-%D0%BF#Text>
4. Methodychni rekomendatsii zi skladannia zvituv pro upravlinnia: rekomendatsii, zatverdzheni nakazom Minfinu Ukrainy vid 07.12.2018 r. № 982. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18>

5. Pro poriadok skladannia ta opryliudnennia finansovoi zvitnosti bankiv Ukrainy: instruksii, zatverdzhena postanovoiu Pravlinnia NBU vid 24.11.2011 r. № 373. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11>
6. Bezverkhyi K. V., Panteleev V. P. (2018). Consolidated Management Report. Innovations in Managerial Reporting Practices. Scientific *Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*, 1–2, 37–46. (in Ukrainian)
7. Novichenko L. S. (2018). Aktualni pytannia formuvannia Zvitu pro upravlinnia pidpriemstvom. *Ekonomichnyi analiz*. Ternopil, Tom 28, no. 4, pp. 258–264. (in Ukrainian)
8. Tsaruk N. H. (2019). Pidhotovka zvitu pro upravlinnia – novyi vyklyk dlia bukhhaltera. *Biznes-navihator*, vol. 3-2, pp. 120–125. (in Ukrainian)
9. Suchasni tendentsii obliku, analizu y opodatkovannia v umovakh yevrointehratsii: monohrafiia (2020) / za zah. red. T. H. Savchenko, I. M. Burdenko. Sumy: Sumskyi derzhavnyi universytet, 147 p.